

K o v a č (hrepeneče). Počakaj me!
(Vstane.)

P u h a r (od okna). Saj še ne grem,
kovač.

K o v a č. Ne ti! On!

P u h a r. Kdo pa?

K o v a č. Francé. (Se sesede za mizo.
Se mu joče in smeje obenem.)

Z e b a u (viden z Metko pod pazduho).
Abgemacht, Schatz?

M e t k a. Nun ja —

Z e b a u. Ob enajstih... Aber be-
stimmt! (Zunaj šum stopinj, šum reke,
ki je začela teči in bo tekla, tekla, tekla.
V tem šumu zvenijo besede pojčih du-
hovnikov ne kot psalm, kot glupa vsak-
danjost kupčijskih pogovorov na tržni
dan.)

SERENADA.

TINE DEBELJAK.

1.

Bel mlin, bela noč,
čez klance streh se mesec lije,
slapovi prek jezá grmé —
pojem ti podoknice,
o ljubljena!

Ne slišiš mojega srca?

Deró slapovi, o deró
in padajo in jočejo
v luči okna tvojega —
dero slapovi, o dero
čez jez srca mojega,
o ljubljena!

Ne slišiš mojega srca?

2.

Ne vidim zvezd.
Kot za roko se vodim
za očmi tvojimi —
draga, o daj se mi
videti v njih!

Odgrni zaveso
pred mojo bolestjo,
okno z rožami —
draga, privzdigni
moj težki vzdih!

V bol se lové mi
ure iz stolpa,
iz stolpa kot večnosti —
draga, da slišiš
moj nemi jok:

Težkó je živeti,
v Bogu živeti —
ti daj mi moči!
O draga, v tebi
svetost je otrok,

razodetje Življenja,
ki grehe odvzema!...
— Naslonil srce sem
na bele zidove...
Zvezde sijó nad obema...

PESMI JE PEL.

JANEZ JALEN.

Božič in veliko noč in vse svete z ver-
nimi dušami preživlja Breznica komaj
kaj drugače kakor drugod. Božič v
mrazu pri peči, veliko noč v pomladni luni
s piruhi, vse svete z vernimi dušami v
migljajočih lučih na grobeh. Kres prisveti
petnajst sto dušam v nove, srebrne, zlate
in biserne maše, v svetega Ještína, ko so
jim novo cerkev posvetili, kjer joka v
glavnem oltarju Šubičeva Dolorosa, ki jo
na nedeljo sedmerih žalosti veselo godu-
jejo; in tako praznujejo, dokler na Kleme-
novo nedeljo na Rodinah pri stari farni
cerkvi sveti Miklavž ne nakupi miklav-
ževine. In kadar do jubilejev prištejejo,
jih praznujejo od kresa do svetega Kle-
mena, in če svojim imenitnim spomine
vzidavajo, jih tudi od kresa do Klemena.

Zvonovi in streli in židane rute in fantje
v črnih oblekah in mlaji ne ločijo teh
praznikov od drugih. A med napise že
zaide včasih tak, da bi ga v nobeno drugo
zemljo ne mogel vsaditi kakor samo od
vrha Stola do srede Save izza Most do
Straže pod Svetim Petrom.

Tedaj je vselej slovesna pridiga. In
samo v brezniška tla sejejo pridige teh
praznikov. Če odleti zrno čez mejo, pade
poleg potov ali na skalna tla ali med trnje.
Še na brezniški njivi je mnogo semena po-
hujenega in ga ptice pozobljejo; nekaj
ga vzkali, zvene in usahne; kar ga zaide
med trnje, se v rasti zaduši.

Seme iz teh pridig išče globoke zemlje od cerkve do domov in zopet nazaj, med delom na polju in v gorah. Obrača se glasno modrovaje, včasih bahato in prešerno, včasih zamišljeno, ponižno in polno skrbi. Obleži tudi na duši in po dolgih letih vzkali med domotožjem v tujini.

*

Razšli so se po novi maši izpod topolov pred cerkvijo. Domov grede so v pogovoru sami sebi kadili:

»Redka je fara, ki se more meriti z našo.

Dva in dvajset živih duhovnov nima vsaka in naj bo tudi trikrat večja.

In, če bi nas kje v tem dohiteli, cesarje je učil vsajati čebele samo Kuharjev z Breznice. Takrat so se pisali Janša.

Tudi Ovsenekovega Matija iz Žirovnice v jezikih še dolgo nihče ne bo dosegel. Devetnajst jih je govoril.

In tudi domačo besedo imel v čislih.

Koliko se jih spakuje, če znajo le devetnajst tujih besed!

Več je imenitnih. A pesnika Ribičevega iz Vrbe nad vse slave.

Ali je tudi znal peti!

Noben mu do danes ni kos.«

Kajzar, ki je šel med vrstami in slišal peti pri kozah v Pečeh svojega fanta, je preudarjal, kako bi ga spravil med imenitne? Čez dobro leto je tvegaval. Pesmi njegov ni pel, novo mašo pa.

*

Vzidali so nasproti oltarja svetega Ještina Lenčkovemu škofu, pesnikovemu sosedu, spomenik z njegovo doprsko podobo. Med tednom so pri delu modrovali:

»Škof je bil, edini iz fare.

Če sem prav slišal, je bil Ribičev doktor, ki je pesmi pel, več.

Še gospod ni bil, pa nad škofa zraste.

Čeprav ni bil. Da je le z Bogom spravljen umrl.

Ko bi bil novo mašo pel, ne vem, če bi bil tudi pesmi.«

Gospodinja se je ločila od pogovora. Na tihem se je razjokala. Pa je ustavila solze in ko je z malico stregla, je pošepetala sinu:

»Oče sili, ker bi se rad postavil z novo mašo. Če misliš, da ne boš srečen, pojdi na visoke šole, ga bom že pregovorila, da bo

dal, kar pa ne bo hotel, ti bom sama na skrivnem stisnila.« *

Ob stoletnici nove cerkve jih je dvignilo:

»V sto letih iz take majhne fare toliko čez sto študiranih umre.

Med njimi taki, da bo prej naš rod prešel, preden bodo njih grobi zabrisani.

Prešeren! Dokler jih več išče hišo, kjer so ga zibali, kakor rušo, ki krije njegove kosti, naš rod ne bo prešel.

In, če bi se bil Prešeren tudi zmotil, v kar ne verjamem, ko je Kranjcem lepša vremena napovedoval, in bi ga čez stoletja ne bilo več, ki bi naš jezik govoril, Prešernov grob bi še tuji zanamec pleli in sadili nanj rože.

Bi jih. Zato bi jih, ker ga v slovenski besedi do danes še nihče ni dosegel.

In ga še dolgo nihče ne bo. Morebiti nikoli — — —« *

Med kresom in Klemenom jih je zaskrbelo:

»Včasih toliko, sedaj nič študentov.

Včasih so bili tudi ljudje drugačni. Tkat je hodil, pa si pritrgoval, da je pritkal novo hišo in gospoda.

Včasih! Od Trsta do Dunaja so vozili in marsikateri hleb se je skotalil s parizarjev študentom. Sedaj so gore prevrtane, ni daleč ne na Dunaj ne v Trst, pa nikamor ne moreš.

Kaj Dunaj, Trst!

In če še na Savi ustavijo in plavže z doline prestavijo, da ob sobotah denarja ne bo —?

Kaj vse to! Naj se zopet kaj zmede! Pred hišo te dva soseda s svoje zemlje lahko streljata.

Največ sveta nam sliši, je pel. Je pel. Pa smo se morali puliti za najlepši kraj z okolšč'no, v kateri je bil sam doma, naš največji.

Eee, sedaj —. Tako ne more ostati.« *

Prešeren! Za njegovo stopetindvajsetletnico so zopet poslali v šolo otroke, ki jih je vojska nosila h krstu. Ali bo zrastel iz tega rodu, naj bo v katerikoli fari, ki bo znal zapeti o grenkosti in tesnobi naših prs, zapeti v taki besedi, kakor bi znal zapeti — On — Prešeren!